

delné volt énektanára; 1908 aug. óta 1916-ig bezárólag a M. Kir. Operaház elsőrendű tagja volt; a „Nürnbergi mesterdalnokok” Magdaléna szerepében búcsúzott el a színpadtól. Mint Novák Mór MAV. főellenőr neje halt meg, 1918 okt. 17-én, Budapesten.

Valentin Lajos, tenorista, utóbb színház-irodalmi ügynökség tulajdonosa, sz. 1850 márc. 19-én, Kecskeméten. A budapesti Kereskedelmi Akadémiát járta, Káldy Gyula ajánlatára lépett be a színtanodára, hol Káldy, utóbb Stoll Péter volt énektanára. Színpadra lépett 1878 szept. 28-án, Győrött, Beödy Gábornál; innen Arad, majd Nagyvárad volt állomása; közben 1883-ban Berlinben tökéletesítette énektudását s így felkészülve, 1883 jun. 14-én vendégül lépett fel a Nemzeti Színházban, „Luciá”-ban, Edgard szerepében. „Hangjában van érc, van tömörség, a mint ezt a végső jelenetben megmutatta. Van továbbá a fiatal énekesben temperamentum, van helyes művészi érzék, a miről egész alakítása tanuskodik.” („Pesti Hirlap”). Még Váradon egy külföldi operaénekes (Lederer József) annyira föllelkesült énekén, hogy kieszközölte lipcsei vendégszereplését: 1883 ápr. 20-án a „Tell Vilmos” Arnoldjában valóban nagy sikere volt. Énekelt Königsbergben és más városokban is, de honvágya hazahozta. Szegeden Nagy Vincénél működött; az 1886-i színházézés után rövid ideig a budapesti Opera tagja volt, de működési kör híján hamarosan Aradi Gerőhöz távozott: Debrecenbe; itt maradt Nagy Vincénél is, sőt 1888 óta (eleinte korzorcium megbízásából) hat és fél évig igazgató volt (1891-ben Gyöngyi Izsóval együtt.) Az 1894 évet Nikisch Artur igazgatása alatt mint a M. Kir. Operaház tenorja töltötte, de — mint maga írja: — megunta az éneklést, színházi ügynökséget nyitott. 1912 júl. Bécsbe költözött, mint Karczag Vilmos színházigazgató kiadói vállalatának igazgatója. — 1887 jan 13-án a Népszínház vendége volt. Barinkay („Cigánybáró”); de hallottuk csengő tenorját Budán is, Krecsányinál, O'Donnel Malvin grófnőnek egy operettjében. —

Fordította (Molnár Lászlóval) Wartenburgnak „A császár katonái” c. 3 felv. drámáját; bemut. Debrecenben, 1887 márc.

Váli Béla dr., közoktatási miniszteri titkár, színészeti szakíró, sz. 1858 máj. 3-án, Szabadkán, megh. 1896 jun. 7-én, Budapesten. — Egyetemi tanulmányai után 1880-ban tanári és doktorátusi vizsgát tett. Szinnyei József biztatására megírta a magyar színészet történetét, melyet a Kisfaludy Társaság pályadíjjal jutalmazott. Írt számtalan színészeti szócikket. 1893-96. szerkesztette a „Színművészeti Lapok”-at. 1892-ben a bécsi zene- és színművészeti-kiállítás magyar osztályát ő szervezte, életének utolsó két évét pedig az ezredéves kiállítás zene- és színművészeti osztályának szervezésére fordította. 1888 óta huzamosabb időn át színészegyesületi tanácsos volt. — Munkái: „A magyar színészet története.” A Kisfaludy Társaság által 100 arannyal jutalmazott pályamű, 1887. Budapest. „Kelemen László, az első magyarszínigazgató életrajza”. Arad, 1888. „Az aradi színészet története”, (1774-1889). U. o. 1889. „A magyar színészet műkincsei”. „A haldokló vidéki színészeiről”, U. o. 1889. „Szuper Károly színészeti Naplója”, kiadta 1889. U. o. A Pallas Lexikon számára ő írta meg a magyar színészek életrajzeit. — Neje: Matuska Irén, egy ideig elismert színésznő, a pályáról hamar lemondott. (Erődi Jenő.)

Válság. A színmű szerkezetében a cselekmény magaslata, melyben az összeütközés a legélesebbé vált. A hős oly cselekedetet visz végbe, mely sorsát eldönti s maga után vonja a sorsfordulatot. (Peripetia).

Változás. 1. Ha a színhely valamely felvonás keretén belül megváltozik, ezt az új képet „változás”-nak hívják. Előfordul, hogy ez a változás a függöny legördülése nélkül is megtörténik és pedig a szín hirtelen elsötétedése mellett, esetleg egy fekete vagy fátyolfüggöny lebocsátásával. A változásnak gyorsan kell megtörténnie, különben a színen